

DBB Fact #1

Kostenbesparing via een voercentrum

mei 2011

Verbetering ruwvoer kwaliteit door samenwerking in Midden-Delfland

Introductie

Tijdens een studieochtend van melkveehouders in Midden-Delfland kwam het idee ter sprake van een voercentrum. Binnen onze projecten is het een uitdaging de voerkosten te verlagen door het eigen ruwvoer beter te benutten en in kwaliteit te verbeteren. Een voercentrum biedt hier kansen voor. In deze DBB Fact schetsen we kort de mogelijke kansen, belemmeringen en uitdagingen die een voercentrum met zich meebrengt.

Wat is een voercentrum?

Het idee van een voercentrum is over komen waaien uit Israël. In Israël is ca. 80% van de melkveebedrijven aangesloten bij een voercentrum. Dit geldt zelfs voor grote bedrijven. In Nederland is het een innovatief idee, en op dit moment wordt er een proef mee uitgevoerd in Friesland. Alhoewel het idee van een voercentrum voor ons nieuw is, is de achterliggende gedachte dat absoluut niet: meer efficiëntie en lagere kosten door samenwerking. Nederland heeft een rijke traditie van boerencoöperaties, waarin boeren samenwerkten op het gebied van aankoop en verkoop.

Bij een voercentrum wordt het ruwvoer van meerdere veehouders op een centrale plek ingekuuld. Het beste zou uiteraard zijn dat deze veehouders binnen een redelijke afstand van het voercentrum wonen, zodat transportkosten laag kunnen blijven. Daarnaast worden op een voercentrum (enkelvoudige) krachtvoerders centraal aangekocht en opgeslagen. Tijdens het stalseizoen wordt op het voercentrum elke dag een rantsoen gemengd dat bij de deelnemende melkveehouders aan het voerhek wordt gelost.

Op het moment van schrijven draait er een voercentrum in Friesland als proefproject. Hierover is de laatste tijd in de agrarische pers redelijk veel geschreven. Onderaan dit artikelje staan links naar en kopietjes van berichten over dit voercentrum.

Hoe is het in de praktijk georganiseerd?

Voor de proef in Friesland verkopen alle deelnemende melkveehouders

Het programma Duurzaam Boer Blijven werkt actief aan het economisch en ecologisch verduurzamen van de melkveehouderij. Daarbij kijken wij naar meerwaarde voor de ondernemer, zijn omgeving en de keten.

Deze factsheets bundelen feiten, ervaringskennis en kansen over hoe melk duurzaam geproduceerd kan worden.

Wij nodigen een ieder uit interessante onderwerpen voor factsheets aan te dragen bij onze redactie.

DUURZAAM BOER BLIJVEN
Postbus 64
3830 AB Leusden
033-4326000
info@duurzaamboerblijven.nl
www.duurzaamboerblijven.nl

hun eigen ruwvoer aan het voercentrum. Met het aangeleverde voer bouwt de veehouder een tegoed op, dat 's winters gebruikt wordt om voer te laten leveren. Gebruikt hij minder dan hij aangeleverd had, dan levert dat geld op; gebruikt hij meer, dan moet hij bijbetalen. Elke binnenkomende vracht wordt dus gewogen en bemonsterd.

Het ruwvoer wordt laagsgewijs in een aantal silo's opgeslagen om ervoor te zorgen dat de verschillende partijen netjes verdeeld zijn over de kuil. Vervolgens wordt het voer centraal uitgekuild en wordt een compleet rantsoen samengesteld met een voermengwagen. Dit complete rantsoen wordt direct aan het voerhek geleverd bij de deelnemende melkveehouders. Voermengen is dus één van de functies van het voercentrum.

In de proef is het voercentrum als bedrijf opgezet door drie partners: een loonbedrijf dat het uitvoerende deel regelt, een handelaar in voedermiddelen die betrokken is bij aankoop van grondstoffen en een adviesbureau dat zowel boeren werft voor het voercentrum als ondersteuning geeft bij het samenstellen van rantsoenen van hoge kwaliteit. In deze proef worden boeren klant van het voercentrum. Andere mogelijkheden zijn echter ook denkbaar; zo zou een voercentrum als coöperatie gesticht kunnen worden.

Wat zijn de (mogelijke) voordelen van een voercentrum?

1. Een betere benutting en hogere kwaliteit van het eigen voer.
2. Verdeling van voertekorten en -overschotten via het voercentrum, waardoor land efficiënter gebruikt kan worden.
3. Forse arbeidsbesparing omdat het niet meer nodig is zelf te voeren. Hierdoor is er meer ruimte voor management van het bedrijf, uitbreiding, nevenactiviteiten, e.d.
4. Forse besparing op mechanisatiekosten: geen voermengwagen en bijbehorende machines nodig.
5. De mogelijkheid een gemengd rantsoen aan de koeien te voeren, ook voor boeren voor wie een voermengwagen kostentechnisch buiten bereik is.
6. Extra ruimte op het erf voor uitbreiding en geen investeringen in dure silo's nodig.
7. Nauwelijks verlies van voer door broei door de hoge voersnelheid op het voercentrum.
8. Op het voercentrum kunnen gemakkelijk verschillende kuilen met elkaar gecombineerd

worden om tot een efficiënt en goed melkend rantsoen te komen.

9. Kostenbesparing door grootschalige inkoop van enkelvoudige krachtvoerders en bijproducten.
10. Samenwerking met akkerbouwers wordt mogelijk.
11. Snel en direct inzicht in de cijfers en gemakkelijk vergelijken van de cijfers met andere deelnemende melkveehouders (deelnemende bedrijven vormen 1 studiegroep). Daardoor is snelle verbetering mogelijk.
12. Stijging van de melkproductie. In de proef is de melkproductie van alle deelnemende melkveehouders gestegen—in sommige gevallen zelfs fors.
13. Daling van voerkosten bij de deelnemende bedrijven tot een paar cent onder het landelijk gemiddelde. Bij de deelnemende bedrijven lagen de voerkosten tussen de 6 en 8,5 cent per kilo melk. Dit zijn de krachtvoerkosten inclusief mechanisatie en opslagkosten.

Wat zijn de (mogelijke) nadelen van een voercentrum?

1. Mogelijke afhankelijkheid van de exploitant van het voercentrum. Wie gaat dit worden? Of gaat het coöperatief? Goede afspraken zijn nodig over de in rekening gebrachte kosten en mengkwaliteit van de rantsoenen.
2. Tijdens een crisis (bv. MKZ) is het mogelijk dat het voercentrum niet kan leveren. Boeren doen er dus goed aan altijd een noodvoorraad ruwvoer achter te houden. In het Friese voercentrum is dit grotendeels ondervangen door het rantsoen in een baal te persen en bij de voordeur van de deelnemende veehouders af te leveren.
3. In verband met het risico op overbrengen van paratuberculose kan een voercentrum geen rantsoen leveren voor kalveren tot één jaar.

Wat zijn de (mogelijke) voordelen voor melkvee-houders in Midden-Delfland voor het opzetten of deelnemen in een voercentrum?

In de proef lijken de resultaten financieel gezien positief. Daarnaast is de efficiëntie van het eigen ruwvoer toegenomen (zoals gemeten in liters melk per kilo DS ruwvoer).

Het opzetten van en deelnemen aan een voercentrum lijkt over het algemeen interessant voor individuele melkveehouders. Maar veel hangt af van uw persoonlijke voorkeur en de situatie op uw bedrijf.

Het is mogelijk interessant om deel te nemen aan een voercentrum als u:

- arbeidstechnisch aan het plafond zit, maar wel ruimte en ambitie hebt om uit te breiden, of tijd vrij wil maken voor andere activiteiten;
- eigen ruwvoer over of tekort hebt;
- weinig mogelijkheden hebt om verschillende kuilen te combineren, door ruimtegebrek en/of te lage voersnelheid;
- een te klein bedrijf hebt om een voermengwagen en bijbehorende mechanisatie aan te schaffen en toch berekend hebt voerkosten te kunnen besparen door het aanbieden van een gemengd rantsoen;
- beperkt ruimte hebt op het bouwblok, maar wel de wil en ambitie hebt om uit te breiden.

Wij denken dat het concept voercentrum makkelijk te verkopen is als innovatief concept, waardoor boeren samen kunnen werken aan een efficiëntere en daarmee duurzamere melkveehouderij. Dit concept biedt mogelijkheden om een deel van de investeringskosten van het voercentrum gefinancierd te krijgen. Bronnen hiervoor zijn het innovatienetwerk, gebiedsfondsen, etc.

Het gezamenlijk opzetten van een voercentrum zal de samenwerking bevorderen. Hiervan zal elke deelnemer nu en op termijn zijn voordeel kunnen doen.

Punten van nader onderzoek:

- Van de zeven melkveehouders die met de proef gestart zijn, zijn er twee afgefallen. Wat waren hun redenen?
- Moet dit coöperatief? Of kunnen we beter offertes van loonwerkers aanvragen?
- Is er ruimte in een voercentrum voor zowel reguliere als biologische melkveehouders? Of kunnen die beter aparte voercentra stichten?
- In welke mate is dit te realiseren zonder subsidie?

Interessante links:

De ervaringen en motivatie van een melkveehouder met het voercentrum in Friesland:

www.boerderij.nl

Website van het Friese voercentrum zelf:

www.voercentrum.com

Een video interview van de mannen achter het Friese voercentrum:

www.boerderij.nl

Artikel met een interview van een van de initiatiefnemers van het Friese voercentrum:
www.hooglandbv.nl

Achtergrond artikel met een aantal voor- en nadelen en dilemma's;
www.besteboer.nl

Artikel uit de nieuwe oogst over de start van het voercentrum;
www.nieuweoogst.nu

Artikel van de nieuwe oogst over de eerste resultaten van de aangesloten melkveehouders:
www.nieuweoogst.nu

Artikel uit het Agrarisch Dagblad over eerste resultaten van het voercentrum:
www.agd.nl

Alle factsheets inclusief complete links zijn beschikbaar op:
www.duurzaamboerblijven.nl/factsheets